

Louisenlund ApS
Flakholmen 7, 3.th
2720 Vanløse

Påbud om ophør med erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i boringsnært beskyttelsesområde (BNBO) tilhørende Endelaveværket

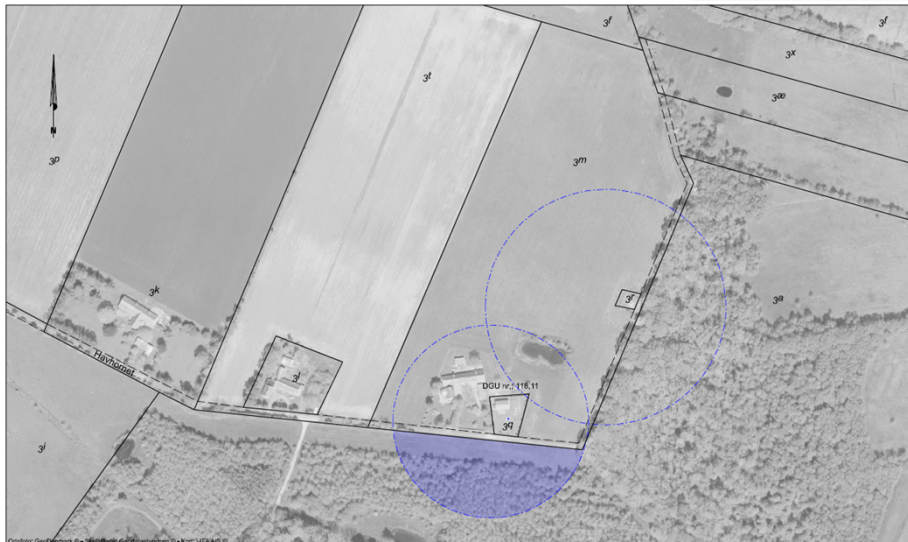
Baggrund

Med henblik på at undgå pesticidforurening af grundvandet der indvindes fra boring DGU nr. 118.11 tilhørende Endelaveværket, træffer Horsens Kommune med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens¹ §24a, afgørelse om påbud om ophør med erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i det boringsnære beskyttelsesområde omkring boringen. Se figur 1.

Påbuddet vedrører følgende:

Adressen: Lynger 11, 8789 Endelave

Matr.nr: 3a Endelave By, Endelave

Figur 1 Afgrænsning af BNBO-arealer på matr.nr. 3a Endelave By, Endelave, vist med blå.

¹ LBK nr. 1093 af 11. oktober 2024, miljøbeskyttelsesloven med senere ændringer

Indkomne bemærkninger i varselsperioden

Horsens Kommune forvarslede i perioden den 8. maj 2025 til 5. juni 2025 denne afgørelse. Du har i forbindelse med varslet haft mulighed for inden den 5. juni 2025, at komme med bemærkninger til sagens faktiske oplysninger.

Der er ikke indkommet bemærkninger til det varslede påbud.

Afgørelse

Horsens Kommune meddeler hermed påbud om ophør med erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for det boringsnære beskyttelsesområde til Endelaveværkets boring.

Påbuddet gælder på en del af din matrikel tilhørende ejendommen Lynger 11, 8789 Endelave. Afgrænsningen af det berørte areal fremgår af figur 1 samt af kortet i vedlagte deklaration, Appendix 1.

Påbuddet træder i kraft den 1. december 2025

Kommunen fører tilsyn med, at påbuddet overholdes².

Erstatning

Horsens Kommune træffer samtidig afgørelse om, at du er berettiget til en erstatning på baggrund af den rådighedsindskrænkning, der bliver pålagt din ejendom. Erstatningen udgør 13.955 kr. Baggrunden for vurderingen af erstatningen fremgår af vedlagte Appendix 2. Erstatningen skal udbetales af Horsens Vand A/S³, senest på samme tidspunkt som påbuddet træder i kraft⁴.

Du modtager ligeledes en erstatning af vandværket for udgifter til tinglysning, på kr. 2694 kr. Udgiften til tinglysning indeholder:

- Tinglysningsafgift på 1.850 kr.
- Regning fra landinspektør til GML-fil og tinglysningsrids på 844 kr.

Kommunen tinglyser for din regning påbuddet⁵. Udgiften bliver du derfor efterfølgende opkrævet af kommunen, der står for at indhente det nødvendige tinglysningsrids fra landinspektør samt for tinglysning af deklarationen.

Pesticider omfattet af forbuddet

Der er alene tale om et påbud om ophør med erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

Med pesticider menes midler defineret i den til enhver tid gældende lovgivning om bekæmpelsesmidler (nuværende bekæmpelsesmiddelbekendtgørelsen⁶)

² Jf. § 65 i miljøbeskyttelsesloven, LBK nr. 1093 af 11. oktober 2024.

³ Erstatningen betales af de brugere af vandet, der har fordel af påbuddet, hvilket vil sige af det pågældende almene vandværk, jf. §64e, stk. 1 i miljøbeskyttelsesloven.

⁴ Jf. §64e, stk. 5 i miljøbeskyttelsesloven.

⁵ Jf. §24a stk. 3 i miljøbeskyttelsesloven.

⁶ BEK. nr. 1503 af 10/12/2024 om bekæmpelsesmidler

Pesticider omfatter afskrækningsmidler, bejdsemidler, fungicider, herbicider, insekticider, jorddesinfektionsmidler og midler til vækstregulering.

Den til enhver tid værende ejer skal herefter være specielt opmærksom på, at påbuddet mod brug af pesticider har betydning for evt. bekæmpelse af flyvehavre, bjørneklo, engbrandbæger og lignende, da disse herefter ikke må fjernes ved hjælp af pesticider, men i givet fald må fjernes manuelt eller ved slåning.

Pesticider som ikke er omfattet af påbuddet

Påbuddet omfatter ikke anvendelse af mikrobiologiske pesticider. Mikrobiologiske pesticider er midler baseret på mikroorganismer. Det fremgår af den til enhver tid gældende lovgivning om bekæmpelsesmidler, hvorledes mikroorganismer defineres (nuværende bekæmpelsesmiddelbekendtgørelsen, § 2 pkt. 21).

Påbuddet gælder ikke godkendte pesticider, der i henhold til den til enhver tid gældende økologiforordning må bruges i økologisk landbrugsdrift.

Påbuddet gælder ikke godkendte pesticider, der i henhold til den til enhver tid gældende økologiforordning må bruges i økologisk landbrugsdrift. Ligeledes er indendørs bekæmpelse af skadedyr, fluer, myrer, svampeangreb og lignende samt opstilling af rottekasser uden for bygningerne undtaget fra forbuddet.

Påbuddet omfatter ikke opbevaring og anvendelse af produkter til almindelig udendørs og indendørs vedligeholdelse af ejendommens bygninger under hensyn til, at dette ikke udgør en risiko for forurening af grundvandet.

Hjemmel/lovgrundlag

Påbuddet er truffet med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens §24a. Efter denne bestemmelse skal "Kommunalbestyrelsen, hvis der ikke kan opnås en aftale herom på rimelige vilkår efter §13f i lov om vandforsyning m.v., mod fuldstændig erstatning, give påbud eller nedlægge forbud mod en ellers lovlig erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for et boringsnært beskyttelsesområde".

Afgørelsen om erstatningen er truffet med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens §64e, stk. 2. Efter denne bestemmelse træffer kommunalbestyrelsen ved påbud efter Miljøbeskyttelseslovens §24a "samtidig afgørelse om erstatningens størrelse".

Baggrund og begrundelse for påbud

Din ejendom ligger ved borerne med DGU nre. 118.11 og 118.74, hvorfra Endelaveværket indvinder grundvand. Borerne og vandværket har væsentlig betydning for vandforsyningen af øens beboere, og forventes også at være det i fremtiden. Vandværket har tilladelse til indvinding af 40.000 m³/år.

Miljøministeren har med hjemmel i vandforsyningslovens⁷ §11a, stk. 1, nr. 6, udpeget et BNBO (boringsnært beskyttelsesområde) omkring borerne i bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer⁸. Horsens Kommune har

⁷ LBK nr. 602 af 10. maj 2022 om vandforsyning mv. med senere ændringer

⁸ BEK nr. 935 af 22. juli 2024, bekendtgørelse om udpegning af drikkevandsressourcer

den 17. marts 2022 foretaget en risikovurdering⁹ af Endelaveværkets BNBO. Risikovurderingen har vist, at der er behov for en indsats mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for de boringsnære beskyttelsesområder.

Horsens Kommune har vurderet, at der sker grundvandsdannelse til indvindingsboringerne inden for boringernes nærområde, og at grundvandsmagasinet har en sådan sårbarhed, at der ikke bør anvendes pesticider i området.

Det følger af miljøbeskyttelseslovens §24a i sammenhæng med bekendtgørelse nr. 742/2024¹⁰, at Horsens Kommune er forpligtet til at sikre, at BNBO'er, hvor risikovurderingen viser behov for en indsats, beskyttes mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider. Kommunen er således efter miljøbeskyttelseslovens §24a, stk. 1, forpligtet til at nedlægge påbud mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, hvis der ikke kan opnås en frivillig aftale.

I forbindelse med EU-life projektet BioScape, har Horsens Vand A/S i september 2023 tilbudt dig en frivillig dyrkningsaftale på din ejendom, som indeholder både de boringsnære beskyttelsesområder og indvindingsoplandet til Endelaveværket. Den tilbudte frivillige aftale indeholdt dyrkningsrestriktioner med forbud mod anvendelse af pesticider og et forbud med dyrkning, gødsning og jordbearbejdning samt et tilbud om økonomisk erstatning herfor. Horsens Vand A/S har den 8. februar 2024 oplyst til kommunen, at du ikke har ønsket at underskrive den frivillige aftale.

Horsens Kommune vurderer derfor, at det er nødvendigt at nedlægge påbud mod erhvervsmæssige anvendelse af pesticider indenfor forbudsarealet.

Horsens Kommune vurderer, at dette påbud ikke er i strid med det forvaltningsretlige proportionalitetsprincip. Kommunen har særligt lagt vægt på boringernes betydning for drikkevandsforsyningen på Endelave og på, at der udbetales fuld erstatning for det værditab og de ulemper, som påbuddet medfører.

Der er herunder redegjort nærmere for de forhold, der ligger til grund for kommunens vurdering af behovet for beskyttelse. Der er lagt særlig vægt på, at det magasin der indvindes fra vurderes at være vigtigt for den fremtidige forsyningssikkerhed på øen og at alternativet til eget vandværk på øen, nemlig en forsyning fra fastlandet via en lang havledning, vurderes at blive både dyr og vanskelig.

Generelle forhold:

Boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) er nærområder omkring aktive indvindingsboringer til den almene vandforsyning. BNBO har til formål at bidrage til beskyttelsen af fremtidens drikkevand.

BNBO er afgrænset ved hjælp af en numerisk grundvandsmodel. Afgrænsningen svarer til 1 års transporttid i indvindingsmagasinet. BNBO er udpeget i *Bekendtgørelsen om udpegning af drikkevandsressourcer*. BNBO er en zone, hvor der kan være en relativt ringe fortynding af en eventuel forurening. Der er også relativt kort transporttid for grundvandet til boringen, og dermed kort tid til at

⁹ Horsens Kommunes risikovurdering består af 2 dele, dels et større risikovurderingsnotat som er en metodebeskrivelse af, hvordan risikovurderingen er foretaget, samt den konkrete risikovurdering for Endelaveværkets BNBO'er. Begge dele kan rekvireres hos kommunen.

¹⁰ BEK nr. 742 af 17. juni 2024 om frister for og krav til indhold af aftaler, påbud og forbud om erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for boringsnære beskyttelsesområder

træffe forholdsregler, hvis der skulle ske forurening af grundvandet. Oppumpningen af grundvand medfører, at der sker en afsenkning af grundvandsspejlet, som kan resultere i en større grundvandsdannelse og en hurtigere transport af forurenende stoffer og dermed en øget sårbarhed i boringens nærområde (særligt ved spændte magasiner).

Geologien er ofte kompleks med store variationer over korte afstande. Der er ofte ikke detaljeret viden om geologien på lille skala. Det betyder, at det ofte ikke er muligt at udpege områder på terræn, hvor anvendelse og eventuelle spild af pesticider med sikkerhed kan siges ikke at kunne påvirke kvaliteten af grundvandsmagasinet negativt.

Ofte findes der sprækkedannelser i moræneler, som kan fremme hurtig transport af forurenende stoffer mod drikkevandsmagasinet. Antallet af sprækker falder med dybden og de fleste sprækker er kortere end 10 m. Det kan dog ikke generelt udelukkes, at der også findes sprækker i større dybde.

Utilsigtede spild af pesticider kan ikke afvises, hvis der anvendes, oplagres, håndteres eller transporteres pesticider i en borings nærområde.

Det vurderes, at større spild vil kunne påvirke kvaliteten af grundvandsmagasinet negativt, og i værste fald gøre at grundvandet ikke er egnet til drikkevandsformål.

Godkendelsesordningen for pesticider tager ikke fuldt ud højde for de forhold, der gør sig gældende i BNBO.

Specifikke forhold

Endelaveværket har tilladelse til at indvinde 40.000 m³/år fra vandværkets 2 boringer DGU nre. 118.11 og 118.74. Boringerne ligger med en indbyrdes afstand på knap 150 meter. Boring DGU nr. 118.11 er 27,5 meter dyb og filtersat fra 15 til 21 m.u.t. Den anden boring (118.74) er 20 meter dyb og filtersat fra 17 til 20 m.u.t. Boring DGU nr. 118.74 er udført i forbindelse med en overboring af vandværkets tidligere boring DGU nr. 118.13 i 2021. Boringen er filtersat i samme dybde og i samme grundvandsmagasin som boring DGU nr. 118.13.

Det er vurderet, at der skal ske beskyttelse af grundvandet inden for BNBO ved Endelaveværket på baggrund af nedenstående:

- Boringerne forventes også fremadrettet at være vigtig for drikkevandsforsyningen på øen. Begge boringer fremstår i god stand.
- Boringerne er korte og filtersat i det samme grundvandsmagasin og i øens eneste grundvandsmagasin, som er egnet til drikkevandsforsyning.
- Grundvandsmagasinet er dårligt beskyttet, på grund af et begrænset lerdække over magasinet, som de fleste steder er mindre end 5 meter tykt, og nogle steder helt fraværende. Ifølge borebeskrivelserne til vandværkets 2 boringer er tykkelsen af beskyttende lerlag over magasinet meget forskelligt i de 2 boringer, og lerlaget vurderes ikke at være sammenhængende.

Grundvandsmagasinet er derfor sårbart overfor nedtrængning af forurening fra overfladen fra f.eks. anvendelse af kvælstofgødning og sprøjtemidler og derfor udpeget som nitratfølsomt indvindingsområde og indsatsområde indenfor nitratfølsomt indvindingsområde.

- Grundvandspotentialiet i vandværkets borerer ligger terrænnært mellem kote +0,5 og +1,0, svarende til 1,5-2 meter under terræn. Den meget korte afstand fra terræn til grundvandsspejlet øger sårbarheden af grundvandsmagasinet.
- Der dannes grundvand inden for hele indvindingsoplandet og grundvandsdannelsen er vurderet som særlig stor i det kildepladsnære område. Den særlige store grundvandsdannelse i det kildepladsnære område skyldes, at der ved oppumpning fra vandværkets borerer naturligt opstår en sænkingskraft omkring borererne. Inden for sænkningstragten vil der naturligt være en forceret grundvandsdannelse til grundvandsmagasinet, og dermed en øget risiko for at trække en evt. forurening fra jordoverfladen ned til grundvandsmagasinet.
- En stor del af det indvundne grundvand er ungt (yngre end 20 år). At grundvandet er ungt hænger naturligt sammen med, at grundvandsmagasinet ligger højt, tæt på terræn og det begrænsede lerdække over magasinet. Ungt grundvand er generelt mere sårbart end ældre grundvand.
- Grundvandsmagasinet vurderes at være meget vigtigt for den fremtidige drikkevandsforsyning på øen, da alternativet til forsyning fra eget vandværk på øen, vil være en forsyning fra fastlandet via en lang havledning, hvilket vurderes at blive både dyrt og vanskeligt.
- Vandkvaliteten i vandværkets grundvandsmagasin er påvirket af aktiviteter og processen på/nær terræn, idet der er påvist pesticidrester/miljøfremmede stoffer samt nitrat og sulfat. Det indikerer, at grundvandsmagasinet er sårbart.

Der er målt indhold af pesticidrester i boring DGU nr. 118.13. Indholdet i boring DGU nr. 118.13 lå stabilt på omkring 0,015 µg/l. Indholdet i overboringen DGU nr. 118.74 lå stabilt på samme niveau omkring 0,015 µg/l indtil år 2024, hvorefter det er faldet til 0,01 µg/l. Der er ikke målt pesticidrester/miljøfremmede stoffer i boring DGU nr. 118.11

Der har periodisk været målt 2-2,5 mg/l nitrat i boring DGU nr. 118.13. Nitraten er en indikator for, at grundvandet ikke er beskyttet af lerlag af væsentlig tykkelse, som kan fremme nedbrydningen af nedsivende kvælstof tilført på terræn. Der er ikke målt nitrat i borerne DGU nre. 118.11 og 118.74.

Der er målt et højt og stigende sulfatindhold i begge borerer. Sulfatindholdet i boring DGU nr. 118.11 ligger på ca. 90 mg/l, og har været stigende siden 2001 hvor det lå på 67 mg/l. Der er målt 140 mg/l sulfat i boring DGU nr. 118.13 og indholdet har været stigende siden 2001, hvor indholdet lå på 117 mg/l. I boring DGU nr. 118.74 er der målt 130 mg/l sulfat.

Det stigende og forhøjede/høje sulfatindhold viser, at grundvandskemi er påvirket af aktiviteter og processer på/nær terræn og at der er tegn på et begyndende nitratgennembrud i grundvandsmagasinet.

Fund af pesticidrester i den ene boring, den generelle vandkvalitet med forhøjet indhold af sulfat i begge borerer og en stigende udvikling i sulfatindholdet er alt sammen klare indikationer på, at grundvandsmagasinet ikke er naturligt

velbeskyttet i tilstrækkeligt omfang og vurderes derfor ikke robust overfor yderligere nitratpåvirkning og sårbart overfor anvendelse af pesticider på terræn.

- Størstedelen af arealanvendelsen på din ejendom beliggende syd for boring DGU nr. 118.11 er registreret som fredskov. I henhold til Skovloven¹¹ må der i fredskov være arealer med juletræer og pyntegrønt i kort omdrift på op til 10% af arealet. Produktion af juletræer/pyntegrønt kan indebære brug af pesticider til bekæmpelse af ukrudt og lus.

En mindre del af arealanvendelsen på din ejendom beliggende syd for boring DGU nr. 118.11 udgør landbrugsjord i omdrift med mulighed for anvendelse af pesticider, dyrkning, tilførsel af gødning og jordbearbejdning.

- Arealanvendelsen på den del af din ejendom, som er beliggende øst for boring DGU nr. 118.74 udgør ligeledes fredskov. På arealet er der desuden tinglyst en deklaration om urørt skov. Tinglysningen er foretaget af Naturstyrelsen den 17. december 2015. Tinglysningen indebærer følgende:
 - Der må ikke være nogen forstlig drift på arealet
 - Levende og døde træer må ikke fjernes
 - Der må ikke anvendes gødning, kemisk bekæmpelse eller kalkning på arealet
 - Der må ikke ske en forstyrrelse af jordbunden
 - Der må ikke foretages oprensning eller nygravning af grøfter

Den tinglyste deklaration betyder, at der allerede er gennemført den nødvendige grundvandsbeskyttelse på arealet, og at der derfor ikke er behov for yderligere beskyttelse på arealet.

Horsens Kommune vurderer dermed, at betingelserne for at udstede et påbud efter miljøbeskyttelseslovens §24a er opfyldt. Påbuddet gives for at undgå fare for forurening af øens eneste grundvandsmagasin som er egnet til drikkevandsforsyning og dermed Endelaveværkets boringer og grundvandsmagasin.

Tinglysning

Påbuddet vil være varigt og vil inden 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt blive tinglyst på ejendommen med prioritet forud for andre rettigheder, jf. miljøbeskyttelseslovens § 24a, stk. 4.

Tinglysning sker for ejerens regning, jf. §24a, stk. 3 i miljøbeskyttelsesloven. Hvis påbuddet bortfalder, aflyser kommunen det fra tingbogen.

Kommunen tinglyser for din regning påbuddet¹². Udgiften bliver du derfor efterfølgende opkrævet af kommunen, der står for at indhente det nødvendige tinglysningsrids fra landinspektør samt for tinglysning af deklarationen.

¹¹ LBK nr. 690 af 26/05/2023 af lov om skove

¹² Jf. §24a stk. 3 i miljøbeskyttelsesloven.

Deklarationen der vil blive tinglyst, er vedlagt som Appendix 1.

Klagevejledning og søgsmålsfrist vedrørende påbuddet

Horsens Kommunes afgørelse kan jf. Miljøbeskyttelseslovens §91 påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Afgørelsen kan påklages af afgørelsens adressat og enhver, der må antages at have en individuel væsentlig interesse i sagens udfald samt interesseorganisationer og myndigheder anført på kopilisten. Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, skal det ske til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Klagefristen er jf. miljøbeskyttelsesloven 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.¹³

Klagen skal indgives **senest den 1. december 2025.**

Du klager via klageportalen, som du finder her <https://kpo.naevneneshus.dk/>. Du logger på klageportalen med MitID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Horsens Kommune via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på kr. 900 for borgere og kr. 1.800 for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Horsens Kommune. Hvis Horsens Kommune fastholder afgørelsen, sender Horsens Kommune klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Du må forvente, at Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen. Se betingelserne for at blive fritaget her:

<https://naevneneshus.dk/start-din-klage/miljoe-og-foedevareklagenaevnet/vejledning/>

En klage over påbuddet mod erhvervsmæssig anvendelse af pesticider, der er meddelt med hjemmel i miljøbeskyttelseslovens §24a, har ikke opsættende virkning medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet¹⁴. Klagen har heller ikke opsættende virkning mht. udbetaling af erstatningen.

Horsens Kommune tager derfor forbehold for, at der kan ske tilbagebetaling af hele eller dele af erstatningen, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet, som følge af en klage, ophæver eller ændrer kommunens påbud.

Afgørelsen kan desuden indbringes for domstolene. Et eventuelt søgsmål skal anlægges ved domstolene inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt¹⁵.

¹³ Jf. § 93, stk. 1 og 2 i miljøbeskyttelsesloven

¹⁴ Jf. § 95, stk. 3 i miljøbeskyttelsesloven.

¹⁵ Jf. §101, stk. 1 i miljøbeskyttelsesloven

Klagevejledning vedrørende erstatningens størrelse

Du kan som grundejer indbringe kommunens afgørelse om erstatningens størrelse for taksationsmyndighederne i henhold til reglerne i vejlovens kapitel 10¹⁶. Samme mulighed har vandværket. Klagefristen er 4 uger efter afgørelsen er meddelt¹⁷ det vil sige **senest den 1. december 2025.**

Klagen om erstatningens størrelse i forbindelse med påbud efter miljøbeskyttelseslovens §24a skal indbringes for den kommunale taksationskommission i første instans, 4 uger efter afgørelsen er meddelt.

Klagen skal af klageren (lodsejer eller vandforsyningen) sendes til den kommunale taksationskommission, hvorunder sagen hører jfr. § 64e stk. 3 i miljøbeskyttelsesloven. Horsens Kommune hører under taksationskommissionen for Vejle. En klage kan sendes til:

Formand Pia Blaabjerg Andersen
c/o Retten i Sønderborg
Stationsvej 10
6400 Sønderborg
piba@domstol.dk

I klagen bør vedlægges:

- 1) En beskrivelse af kommunens behandling af sagen.
- 2) Kopi af det fremsendte påbud med tilhørende bilag.

Se yderligere uddybning om hvilke oplysninger der bør indgå i en klage over erstatningens størrelse i BNBO vejledningens afsnit 5.3.1.¹⁸

En klage over erstatningens størrelse har ikke opsættende virkning for udbetalingen af erstatningen. Omgør taksationsmyndighederne kommunens afgørelse om erstatningens størrelse, skal det udbetalte beløb efterreguleres uden unødigt ophold¹⁹.

Horsens Kommune tager derfor forbehold for, at der kan ske tilbagebetaling af hele eller dele af erstatningen, hvis taksationsmyndigheden, som følge af en klage, ophæver eller ændrer kommunens afgørelse om erstatningens størrelse.

Spørgsmålet om erstatningens størrelse kan først indbringes for domstolene, når klageadgangen til Taksationskommissionen og Overtaksationskommissionen er udnyttet²⁰. Et eventuelt søgsmål i forhold til erstatningen skal anlægges ved domstolene inden 6 måneder efter, at overtaksationskommissionens endelige afgørelse er meddelt.

¹⁶ LBK nr. 435 af 24. april 2024 om offentlige veje m.v.

¹⁷ Jf. § 64e, stk. 3 i miljøbeskyttelsesloven

¹⁸ Vejledning om boringsnære beskyttelsesområder (BNBO) Revideret udgave. Vejledning nr. 73, juli 2025.

¹⁹ Jf. § 64e, stk. 4 og § 64e, stk. 5 i miljøbeskyttelsesloven

²⁰ Jf. § 121, stk. 2 i vejloven.

Ret til aktindsigt

Vi gør dig opmærksom på, at du og andre har ret til aktindsigt i denne sag jf. bestemmelserne i offentlighedsloven²¹ og miljøoplysningsloven²² samt forvaltningsloven²³.

Anmodning om aktindsigt kan ske til naturogmiljoe@horsens.dk

Med venlig hilsen

Gitte Bjørnholdt Brok

Ingeniør
76292507
gjb@horsens.dk

Kopi af denne afgørelse er sendt til:

- Horsens Vand A/S, mail@samn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk (hovedorganisation – klageberettiget)
- DN Horsens, horsens@dn.dk (lokalafdeling – sendt til orientering, ikke klageberettiget).
- Styrelsen for Patientsikkerhed, Tilsyn og Rådgivning Nord, trnord@stps.dk
- Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV) mail@sgav.dk

Bilag til denne afgørelse:

- Appendix 1: Deklaration med tinglysningsrids, §24a
- Appendix 2: Erstatningsopgørelse ved rådighedsindskrænkninger, §24a.

²¹ Bekendtgørelse af lov om offentlighed i forvaltningen, LBK nr. 145 af 24. februar 2020.

²² Bekendtgørelse af lov om aktindsigt i miljøoplysninger, LBK nr. 980 af 16. august 2017.

²³ Bekendtgørelse af lov om forvaltning, LBK nr. 433 af 22. april 2014.

Anmelder: Horsens Kommune
Chr M Østergaards Vej 4
8700 Horsens

Deklaration

Rådighedsindskrænkning – Påbud om ophør med erhvervsmæssig anvendelse af pesticider i boringsnære beskyttelsesområder tilhørende Endelaveværket

Ejer af følgende berørte matrikler:

Matr.nr.	Ejerlav	Areal
3a	Endelave By, Endelave	0,86 Ha
I alt		0,86 Ha

I henhold til Horsens Kommunes afgørelse af den 3. november 2025, journal nr. 09.08.28-K08-2-25 i medfør af miljøbeskyttelseslovens¹ §24a, pålægges nuværende og senere ejere af ejendommen følgende servitutbestemmelser.

Det samlede areal, som er omfattet af deklARATIONEN, udgør dele af ejendommen i henhold til vedlagte tinglysningsrids.

1. Formål

- At sikre, at der ikke sker erhvervsmæssig anvendelse af pesticider på arealet, med henblik på at undgå fare for pesticidforurening af grundvandet der indvindes fra boring DGU nr. 118.11 tilhørende Endelaveværket.

2. Rådighedsindskrænkninger

Med henblik på at undgå fare for pesticidforurening af grundvandet der indvindes fra boring DGU nr. 118.11 tilhørende Endelaveværket, er der meddelt afgørelse om påbud om ophør med erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for det boringsnære beskyttelsesområde omkring boringen.

Påbuddet gælder for en del af matr.nr 3a Endelave By, Endelave tilhørende ejendommen Lynger 11, 8789 Endelave. Afgrænsningen af det berørte areal fremgår af vedlagte tinglysningsrids.

¹ LBK nr. 1093 af 11. oktober 2024, miljøbeskyttelsesloven med senere ændringer

Pesticider omfattet af påbuddet

Der er alene tale om et påbud om ophør med erhvervsmæssig anvendelse af pesticider.

Med pesticider menes midler defineret i den til enhver tid gældende lovgivning om bekæmpelsesmidler (nuværende bekæmpelsesmiddelbekendtgørelsen²)

Pesticider omfatter afskrækningsmidler, bejdsemidler, fungicider, herbicider, insekticider, jorddesinfektionsmidler og midler til vækstregulering.

Den til enhver tid værende ejer skal herefter være specielt opmærksom på, at påbuddet mod brug af pesticider har betydning for evt. bekæmpelse af flyvehavre, bjørneklo, engbrandbæger og lignende, da disse herefter ikke må fjernes ved hjælp af pesticider, men i givet fald må fjernes manuelt eller ved slåning.

Pesticider som ikke er omfattet af påbuddet

Påbuddet omfatter ikke anvendelse af mikrobiologiske pesticider. Mikrobiologiske pesticider er midler baseret på mikroorganismer. Det fremgår af den til enhver tid gældende lovgivning om bekæmpelsesmidler, hvorledes mikroorganismer defineres (nuværende bekæmpelsesmiddelbekendtgørelsen, § 2 pkt. 21).

Påbuddet gælder ikke godkendte pesticider, der i henhold til den til enhver tid gældende økologiforordning må bruges i økologisk landbrugsdrift.

Påbuddet gælder ikke anvendelse af bekæmpelsesmidler til indendørs bekæmpelse af skadedyr, fluer, myrer, svampeangreb og lignende samt anvendelse af bekæmpelsesmidler til udendørs bekæmpelse af rotter og lignende omkring bygninger og havearealer i det omfang, at midlerne ved anvendelse placeres i beholdere, fælder kasser eller lignende og opsamles efterfølgende.

Påbuddet omfatter ikke opbevaring og anvendelse af produkter til almindelig udendørs og indendørs vedligeholdelse af ejendommens bygninger under hensyn til, at dette ikke udgør en risiko for forurening af grundvandet.

3. Retsvirkninger

3.1 Håndhævelse og straf

Horsens Kommunes adgang til at håndhæve bestemmelserne i denne deklaration vil ske efter miljøbeskyttelseslovens §65.

Overtrædelser af restriktionerne i denne deklaration kan medføre straf i form af bøde, jf. miljøbeskyttelseslovens §110.

3.2 Bortforpagtning

Ejer er ansvarlig for at deklarationen overholdes.

De til enhver tid værende ejere har pligt til at orientere lejere og brugere om denne deklaration og det bagvedliggende påbud jf. miljøbeskyttelseslovens §24a.

² BEK. nr. 1503 af 10/12/2024 om bekæmpelsesmidler

De til enhver tid værende ejere har pligt til at orientere en eventuel forpagter om denne deklaration og det bagvedliggende påbud jf. miljøbeskyttelseslovens §24a og forpagteren skal skriftligt tiltræde en erklæring om kendskab hertil.

3.3 Tilsyn

Horsens Kommune har som myndighed og påtaleberettiget adgang til at føre tilsyn med om servitutbestemmelserne overholdes mod behørig legitimation, jf. miljøbeskyttelseslovens §65 og §87.

Ejeren af arealet har ret til at ledsage eller lade en stedfortræder ledsage kontrolpersonalet, jf. forvaltningslovens³ §8.

3.4 Uheld

Ved uheld har ejeren/brugeren pligt til hurtigst muligt at følge de sædvanlige afværgeprocedurer⁴ samt at kontakte både Horsens Vand A/S og Horsens Kommune.

3.5 Påtaleret

Påtaleretten i medfør af nærværende deklaration tilkommer Horsens Kommune, Horsens Vand A/S eller hvem, der måtte træde i stedet herfor.

3.6 Gyldighed

Påbuddet er gældende fra den 1. december 2025, jf. §7 i Bekendtgørelse om frister for og krav til indhold af aftaler, påbud og forbud om erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for boringsnære beskyttelsesområder⁵.

3.7 Tinglysning

Deklarationen begæres tinglyst servitutstiftende på ejerlav, matr.nr. 3a Endelave By, Endelave iht. miljøbeskyttelseslovens §24a, stk. 3.

Idet der ikke er truffet beslutning om andet, begæres deklarationen tinglyst med prioritet forud for de på ejendommen tinglyste hæftelser og servitutter, jfr. miljøbeskyttelseslovens §24a, stk. 4.

De med tinglysning af deklarationen forbundne omkostninger betales af ejer.

³ Forvaltningsloven, LBK nr. 433 af den 22. april 2014

⁴ De sædvanlige afværgeprocedurer indebærer bl.a. at du straks skal ringe til alarmcentralen på 112, hvis der sker et akut miljøuheld på din ejendom.

⁵ Bekendtgørelse om frister for og krav til indhold af aftaler, påbud og forbud om erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for boringsnære beskyttelsesområder, Nr. 742 af 17. juni 2024.

Horsens Kommune, CVR nr. 29189889

Underskrift

Flemming Larsen, afdelingschef, Teknik og Miljø

Navn med blokbogstaver / maskinskrift

03.11-2025

Dato

Horsens Kommune

Ortofoto: GeoDanmark © - Skelbilledet: Geodatastyrelsen © - Kort: LIFA A/S ©

Signaturer:

BNBO vedr. ejendommen
BNBO

LIFA
Landinspektør

Tinglysningsrids vedr. påbud - §24a

Matr.nr.: 3a			
Ejerlav: Endelave By, Endelave			
Kommune: Horsens			
J.nr.: 251614	Mål: 1:2000	A3	U32E
Sagsansvarlig: Thomas Skouenborg	lf	15. apr. 2025	
Fil: 251614_inglysningsrids.dgn			

LIFA A/S Roms Hule 4, st. 7100 Vejle

Tlf. 76417100 www.lifa.dk e-mail land@lifa.dk

Appendix 2.

Erstatningsopgørelse ved rådighedsindskrænkninger, §24a

Du er som lodsejer berettiget til at få fuld erstatning for følgende:

- Værdiforringelse af arealet, som følge af påbud om ophør med erhvervsmæssig anvendelse af pesticider inden for BNBO
- Sagkyndig bistand

Erstatningen er opgjort inden for BNBO på matr.nr. 3a Endelave By, Endelave, som følger:

Arealanvendelser inden for BNBO	Areal (ha)	Erstatningssats kr./ha	Samlet erstatning kr.
Landbrugsareal i omdrift (pesticider inden for BNBO)	0,33	17.500	5.775
Fredskov (pesticider inden for BNBO)	0,53	6.000	3.180
Samlet BNBO areal på matr.nr. 3a Endelave By, Endelave	0,86		8.955

Foruden ovenstående erstatning på 8.955 kr. ydes der erstatning for sagkyndig bistand. Med baggrund i eksisterende taksationspraksis vurderes det, at godtgørelsen for sagkyndig bistand vil beløbe sig til 5.000 kr.

Den samlede erstatningsopgørelse udgør således **13.955 kr.**

Baggrund for erstatningsopgørelsen:

Jordens før-værdi er fastlagt af Landbrugsstyrelsen i forbindelse med et MUFJO-projekt, som blev gennemført i 2023 i forbindelse med EU-life projektet BioScape på Endelave.

I forbindelse med MUFJO-projektet blev der foretaget en besigtigelse af alle arealer beliggende inden for indvindingsoplandet til Endelaveværket og der blev foretaget en taksering af arealerne ud fra den landbrugsmæssige værdi.

Efterfølgende og på baggrund af en gennemgang af handlerne på øen, er jordprisen for jorde der vurderes som takst 100 (bedste jord) fastlagt til 130.000 kr./ha.

Da der fremover hverken må dyrkes, gødes (heller ikke organisk – dvs. heller ikke med økologisk drift), jordbearbejdes eller anvendes pesticider på arealet, er jordens efterværdi fastsat til 30.000 kr./ha.

Jordprisen på din ejendom matr.nr. 3a Endelave By, Endelave er i forbindelse med MUFJO-projektet vurderet til takst 50, dvs. til en før-værdi på 65.000 kr./ha (50% af 130.000 kr./ha).

Det er på den baggrund kommunens vurdering, at et påbud om ophør med anvendelse af pesticider, dyrkning, gødning og jordbearbejdning på landbrugsarealer i omdrift, kan medføre en værdiforringelse på arealet, som udgør 35.000 kr./ha.

Find os

www.horsens.dk

Kontakt os

76292929

Følg os

facebook.com/endelafflokken

linkedin.com/company/horsens-kommune

Horsens Kommune har efterfølgende opdelt landbrugsjordens værdiforringelse på 35.000 kr./ha således:

- 17.500 kr./ha i forhold til anvendelse af pesticider
- 17.500 kr./ha i forhold til dyrkning, gødsning og jordbearbejdning

For den del af arealet som fredskov er værdiforringelsen fastsat til 12.000 kr./ha fordelt således:

- 6.000 kr./ha i forhold til anvendelse af pesticider
- 6.000 kr./ha i forhold til dyrkning, gødsning og jordbearbejdning

Opdelingen af værdiforringelsen er foretaget med udgangspunkt i IFRO Udredning nr. 2019/22 "Overvejelser om kompensationsniveauer for arealer pålagt en servitut om pesticidfri dyrkning inden for boringsnære beskyttelsesområder".